

Tartu Ülikool

Sotsiaalteaduste valdkond

Narva kolledž

Õppekava Koolieelse lasteasutuse õpetaja mitmekeelses õppekeskkonnas

Ruzana Gubaydullina, Viktorija Klimovskih

**NARVA LASTEAIASÕPETAJATE TEADMISED
LIIKLUSKASVATUSE VALDKONNA KOOLITUSTEST JA
ÕPPEMATERJALIDEST**

Bakalaureusetöö

Juhendaja: Kai Kuuspalu, MA

Narva 2025

KINNITUS

Oleme koostanud töö iseseisvalt. Kõik töö koostamisel kasutatud teiste autorite tööd, põhimõttelised seisukohad, kirjandus allikatest ja mujalt pärinevad andmed on viidatud.

Ruzana Gubaydullina, Viktorija Klimovskih

/allkirjastatud digitaalselt/

LIHTLITSENTS LÕPUTÖÖ REPRODUTSEERIMISEKS JA ÜLDSUSELE KÄTTESAADAVAKS TEGEMISEKS

Meie, Ruzana Gubaydullina ja Viktorija Klimovskih

1. Anname Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) minu loodud teose "Narva lasteaiaõpetajate teadmised liikluskasvatuse Valdkonna koolitustest ja õppematerjalidest", mille juhendaja on Kai Kuuspalu, reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi DSpace kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
2. Anname Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 3.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
3. Oleme teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
4. Kinnitame, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

SUMMARY

The bachelor's thesis titled "Narva Kindergarten Teachers' Knowledge of Traffic Education Training and Educational Materials" investigates the awareness, preparedness, and pedagogical application of traffic education among early childhood educators in Narva, Estonia. With increasing urban traffic density and the heightened vulnerability of young children in traffic environments, early traffic education has become a vital component of preschool curricula. Educators' knowledge and capacity to convey traffic safety principles directly influence children's ability to navigate traffic situations safely and responsibly.

The aim of the study was to determine to what extent kindergarten teachers in Narva are familiar with traffic education training and materials, and how effectively they integrate this content into everyday teaching practices. A quantitative research design was used, with data collected through an electronic questionnaire completed by 45 teachers from 14 kindergartens. The survey gathered information on teachers' participation in training programs, their access to and use of educational resources, and the practical application of traffic safety knowledge. The results indicate that while a majority of respondents had attended some form of traffic education training, a significant proportion lacked access to such opportunities. The most commonly used resources included worksheets, interactive games, and visual materials—many provided by Estonian Transport Administration. Although these resources were generally considered useful, participants highlighted a lack of modern, engaging, and age-appropriate materials, particularly in Estonian and for children with special educational needs. Respondents expressed a strong need for ongoing professional development, including practical workshops and updated digital tools to support traffic safety instruction. Additional challenges included limited time in the curriculum, insufficient technological infrastructure, and a lack of collaboration with families and community institutions. The study emphasizes the need for systemic support for kindergarten teachers, including better access to training, improved teaching materials, and stronger institutional partnerships.

In conclusion, the research highlights significant gaps in the implementation of traffic education in Narva's kindergartens. To ensure effective and inclusive traffic safety education for preschoolers, investment is needed in teacher training, the development of high-quality materials, and closer cooperation between educational institutions and the wider community.

Keywords: traffic education, preschool, kindergarten teachers, educational materials, teacher training

SISUKORD

SISSEJUHATUS.....	10
1. LIIKLUSKASVATUS ALUSHARIDUSES	12
1.1 Liikluskasvatuse definitsioon ja tähtsus.....	12
1.2 Liikluskasvatuse eesmärgid ja põhimõtted koolieelses lasteasutuses.....	13
1.3 Õpetaja liiklusalane koolitus.....	14
1.4 Liikluskasvatust toetavad õppevahendid	16
1.4.1 Õppemängud.....	18
1.4.2 E-õppevahendid.....	20
2. METOODIKA.....	23
2.1 Uurimistöö eesmärk ja küsimused	23
2.2 Uurimismeetodi valik ja kirjeldus.....	23
2.3 Uurimistöö protseduuri kirjeldus	24
2.4 Valimi moodustamine ja kirjeldus	25
3. UURIMISTULEMUSTE ANALÜÜS	27
3.1 Narva lasteaedade õpetajate kasutatavad ja puuduolevad liikluskasvatuse õppematerjalid.....	27
3.2 Õpetajate osalemine liikluskasvatuse koolitustel ja nende tõhususe hindamine	30
3.3 Liikluskasvatusalaste teadmiste rakendamine õppetöös	33
ARUTELU, JÄRELDUSED JA ETTEPANEKUD.....	35
KOKKUVÕTE.....	38
KASUTATUD KIRJANDUS.....	40
LISAD	42

SISSEJUHATUS

Narvas, Eestis suuruselt kolmandas linnas on liiklus muutunud aastatega järjest tihedamaks ja keerukamaks. See suurendab vajadust veelgi rohkem tähelepanu pöörata laste liiklusohutusele ja liikluses toime tulekule. 2024 a. detsembri seisuga tegutseb Narvas kokku 14 lasteaeda, mis pakuvad lastele haridust ja arendustegevust, järgides riiklikku õppekava.

Kõige tavalisem liiklusõnnetuse olukord laste puhul on seotud ohtliku tänaväuletusega. Uuringud näitavad, et ohutumaks tänaväuletuseks on vaja arendada kognitiivseid oskusi, nt taju, tähelepanu. Väikestel lastel on ohu tajumise oskused madalamad kui täiskasvanutel ja nad on liikluses impulsiivsemateks tegudeks altimad (Pešić, Trifunović, Petrović, 2019).

Õpetajate roll teadmispõhises ühiskonnas muutub järjest olulisemaks (Balti Uuringute Instituut, 2015). Hariduse eesmärgid liikluskasvatuse valdkonnas võivad olla seotud sellega, mida tuleb lastele õpetada, kuidas käituda teel, milliseid teadmisi ja oskusi nad peaksid omandama. Oluline on, et need eesmärgid aitaksid vähendada õnnetuste arvu. Põhieesmärgid on need, mis on otseselt seotud teohutusega, samas kui kõrvaleesmärgid on eesmärgid, mis aitavad saavutada põhieesmärki, näiteks teadmiste parandamine või suhtumise muutmine ohutusse (Dragutinovic, Twisk, 2006). Liikluskasvatus ei piirdu ainult teadmiste ja oskustega. Palju sõltub ka õpetaja võimest olla lastele eeskujuks, luua hooliv ja toetav suhtluskeskkond ning kujundada õiged käitumisharjumused liikluses. Seega on väga vajalikud ka õpetajatele loodud liikluskasvatuse koolitused. Järjepidev juhendamine ja suunamine õpetajate poolt aitavad lapsel omandada vajalikud oskused ning arendada lugupidavat ja vastutustundlikku käitumist teiste liiklejate suhtes. On oluline, et õpetajad saaksid ka pidevat koolitust, suutmaks efektiivselt rakendada liikluskasvatuse põhimõtteid, arvestades liiklusreegleid ja liikluskultuuri laiemat konteksti (Kuuspalu, 2018).

Transpordiameti liikluskasvatuse spetsialisti Diana Okase sõnul on Narva lasteaedades liikluskasvatuse sisekoolitustel osalemise statistika madal. Transpordiameti andmetel on liikluskasvatusega seotud sisekoolituse läbinud vaid Narva Vanalinna Lasteaia õpetajad, mis liideti Narva Punamütsike lasteaiaiga, ning seda juba 5 aastat tagasi (2019. aastal) (Okas, 2024). Samuti on Transpordiametist liikluskasvatuse õppematerjalide tellimuste arv madal. Transpordiameti andmetel telliti 2022–2024. aastal 13 Narva lasteaiale kokku 222 liikluskasvatuse õppevahendit, millest enamik on infomaterjalid või töölehed. Liikluskasvatuse õppemänge telliti märgatavalt vähem – vaid 20 tükki. Bakalaureusetöö

uurimisprobleemiks on see, et Narva lasteaiaõpetajate sihtgrupis ei ole varasemalt põhjalikult uuritud, kui hästi on õpetajad kursis liikluskasvatuse valdkonna koolituste ja õppematerjalidega ning kuidas nad neid oma töös rakendavad.

Käesoleva uurimistö eesmärk on kirjeldada Narva lasteaedade õpetajate koolitus kogemusi liikluskasvatuse valdkonnas, kasutatavaid õppematerjale ning väljakutseid uute teadmiste rakendamisel liikluskasvatuses.

Uurimisküsimused, millele bakalaureusetöös vastuseid otsitakse:

1. Millised liikluskasvatuse läbiviimist toetavad õppematerjalid on Narva lasteaedade õpetajatel enim kasutusel ning millest tuntakse veel puudust?
2. Millistel liikluskasvatuse alastel koolitustel on Narva lasteaedade õpetajad osalenud ja kuidas nad hindavad nende kasulikkust?
3. Millised on Narva lasteaedade õpetajate peamised väljakutsed uute teadmiste rakendamisel liikluskasvatuses?

Uurimistö koosneb: inglisekeelne lühikokkuvõte (*summary*), sissejuhatus, kolm peatükki, arutelu, kokkuvõte.

Esimene peatükk annab ülevaate varasematest uuringutest liikluskasvatuse kohta koolieelses hariduses ja arutleb koolituste ning õppematerjalide olulisuse üle õpetajate arengu seisukohalt. Teine peatükk käsitleb metoodikat ja uurimisprotsessi. Kolmas peatükk esitleb uurimistulemusi ja analüüsi.

1. LIIKLUSKASVATUS ALUSHARIDUSES

1.1 Liikluskasvatuse definitsioon ja tähtsus

Liikluskasvatus on teadmiste jagamine turvalise ja teiste liiklejatega arvestava liiklemise kohta ning vajalike oskuste arendamine (EKS veebileht).

Liiklusohutuse kasvatust (*Education*) käsitletakse sageli ühe põhielemendina liiklusohutuse kolmest alussambast, mida tuntakse kui kolme E-d: haridus (*Education*), infrastruktuuri arendamine (*Engineering*) ja liikluse järelevalve (*Enforcement*) (Keskinen, 2014).

Liikluskasvatuse eesmärk on kujundada liiklejaid, kes arvestavad teistega ning kellel on välja kujunenud ohutu liiklemise harjumused. Nad suudavad tajuda liikluskeskkonda ning hoiduvad käitumast viisil, mis ohustaks või takistaks teisi liiklejaid. Samuti omavad nad vajalikke teadmisi ja oskusi, mis toetavad nii enda kui ka teiste turvalisust ja toimetulekut erinevates liiklusolukordades – olgu nad siis jalakäijad, sõitjad või juhid (Liiklusseadus, 2011, § 4). Liikluskasvatusel on samuti suur osa laste õppeprotsessist, mille abil kujundatakse liikluses vajalikke oskusi ja ohutut käitumist juba varases eas (Sinimets, Artla, Sõmmer, Laande, s.a). Laste liikluskasvatust korraldavad ja nende ohutuks liiklemiseks ette valmistavad mitmed osapooled, sealhulgas lapsevanemad ja seaduslikud esindajad, samuti koolieelsed lasteasutused (Liiklusseadus, 2011, § 4).

Maaailma Terviseorganisatsiooni (WHO) andmetel on liiklusõnnetused üks neljast peamisest surmapõhjusest 5–14-aastaste laste seas. Igal aastal hukub liiklusõnnetustes üle maailma ligikaudu 186 300 last, mis tähendab rohkem kui 500 lapse elu kaotust iga päev. Neist traagilistest juhtumitest umbes 38% puudutavad jalakäijatena liikluses osalenud lapsi (World Health Organization, 2015).

Laps tajub maailma läbi tunnetusprotsesside, mille käigus ta omandab infot, töötleb seda, salvestab oma mällu ja kasutab hiljem oma igapäevaelu ja õpikogemuste toetamiseks (Kikas, 2008). Aktiivne mäng, eriti õues, on spontaanne, iseseisvalt algatatud, lõbus ja struktureerimata füüsilise tegevuse vorm, mis toob lastele kasu nii füüsilisele, vaimsele kui ka sotsiaalsele tervisele. Üks õues mängimisega seotud tegureid on see, kuivõrd lapsed on kaitstud mootorsõidukite liikluse eest, kui nad mängivad väljas või liiguvad mängupaikadesse. Lapsed jalakäijatena on liiklusõnnetustes saanud vigastuste suhtes eriti haavatavad (Pešić, Trifunović, Petrović, 2019).

Lapsed moodustavad olulise osa liiklejate hulgast ning kuna neil ei ole lubatud juhtida

mootorsõidukeid (ainult jalgrattaid), ei kujuta nad sageli ohtu teistele liiklejatele. Nende võime ohtusid ette näha võib neid kaitsta kokkupõrgete eest, näiteks tänaval ületamisel (Pešić, Trifunović, Petrović, 2019).

Seoses laste seas kõige levinuma liiklusõnnetuste olukorraga – ohtliku tänava ületamisega – näitavad uuringud, et ohutuks tänaväletuseks on vajalik arendada laste tajumis- ja kognitiivseid oskusi. Uuringud on samuti näidanud, et väikestel lastel on ohtude tajumise oskused vähem arenenud kui täiskasvanutel ning nad on liikluses impulsiivsemad. Lastel on keeruline hinnata läheneva auto kiirust, mistõttu nad tajuvad enda ja auto vahemaad suuremana, kui see tegelikult on. Veelgi enam, isegi kui lapsed valivad tänava ületamiseks sama ajavahemiku kui täiskasvanud, suureneb nende õnnetusse sattumise risk, kuna nad alustavad ületamist viivitusega, vähendades seeläbi aega, mis on vajalik tänava turvaliseks ületamiseks (Pešić, Trifunović, Petrović, 2019).

Marika Adamka bakalaureusetöös läbiviidud uuringu tulemused näitasid, et lapsed omandavad liiklusalaseid teadmisi peamiselt oma vanematelt, eriti emalt ja isalt. Õpetajat peavad selle valdkonna teadmiste allikaks vaid vähesed lapsed (Adamka, 2017).

Kuigi tunnetusprotsesside areng põhineb bioloogilisel küpsemisel, ei saa need protsessid toimida ega areneda ilma lapse enda aktiivse osalemiseta ning täiskasvanute (sh õpetajate) juhendamise ja toeta. Laste areng on tihedalt seotud nende sisemise motivatsiooni ja välise toe, näiteks õpetajate, sekkumisega, mis aitab neil oma oskusi arendada ja täiendavaid kogemusi omandada (Kikas, 2008).

Pedagoogilise protsessi mõistmiseks on oluline arvestada erinevate kontekstuaalsete teguritega, mis mõjutavad haridustöö tingimuste kujundamist koolilastega. Samuti tuleb tähelepanu pöörata kvaliteedikomponentidele, mis moodustavad pedagoogilise töö tuuma, ning analüüsida laste teadmisi ja käitumist (Pešić, Trifunović, Petrović, 2019).

1.2 Liikluskasvatuse eesmärgid ja põhimõtted koolieelses lasteasutuses

Koolieelne lasteasutus on haridusasutus, mis pakub hooldust ja alusharidust kooliealistele lastele (Koolieelse lasteasutuse seadus, 2011). Koolieelses lasteasutuses on liikluskasvatus igapäevane tegevus, mis on seotud üldise õppe- ja kasvatustegevusega (Liikluskasvatus veebileht). Liiklus puudutab kõiki ja peaks seega olema ühine vastutus (Euroopa Transpordiohutuse Nõukogu, 2020). Liikluskasvatust lasteasutustes ja koolides viiakse ellu vastavalt iga asutuse õppekavale ja tegevuskavale (Laste liikluskasvatuse kord, 2011, § 6).

Lasteasutuse õppekava on alusdokument, mille põhjal korraldatakse laste õppe- ja kasvatustegevust. Lasteasutus koostab oma õppekava, lähtudes riiklikust õppekavast (Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava, 2011). Koolieelse lasteasutuse õppekavas on liiklusharidus seotud laste tunnetuslike ja sotsiaalsete oskuste arendamisega. Lastele õpetatakse liikluses osalemiseks vajalikke teadmisi, sealhulgas sõidukite, liiklusmärkide ja turvavarustuse kasutamist. Samuti õpetatakse turvalist käitumist liikluses, ohtude tajumist ja vastutustundlikkust teiste liiklejate suhtes (Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava, 2011).

1.3 Õpetaja liiklusalane koolitus

Õpetaja roll mängib tähtsat osa, olles mitte ainult mängude juhendaja, vaid ka mängukeskkonna loojana, kus liiklusemängud ja teemaga seotud tegevused arendavad laste liikluskäitumist (Liikluskasvatus veebileht). Selleks, et tõhusalt liiklusõpetust ja -kasvatust planeerida, tuleb mõista liikluskeskonna seaduspärasid, arvestada laste vanuselisi iseärasusi ning lähtuda liikluskasvatuse olulistest põhimõtetest. Samuti on oluline jälgida ja analüüsida laste liikluskäitumist, et kujundada neile sobivaid ning ohutust toetavaid harjumusi (Sellenberg, 2016). Liikluskasvatus ei piirdu ainult teadmiste ja oskustega. Palju sõltub ka õpetaja võimest olla lastele eeskujuks, luua hooliv ja toetav suhtluskeskkond ning kujundada õiged käitumisharjumused liikluses (Kuuspalu, 2018). Lasteaiaõpetajad peavad liikluskasvatuse käigus õpetama lastele, arvestades nende arengutaset, erinevate ohuallikate tuvastamist ja märkamist liikluses. Oluline on, et lapsed mõistaksid ohuallikate olemust ja tekkepõhjuseid (Riigiteataja, 2011).

Transpordiameti tellitud uuringust „Liikluskasvatus lasteaedades“ selgub, et viimase kolme aasta jooksul on enamik lasteaedu võimaldanud õpetajatel liikluskasvatuse alastel koolitustel osaleda, kuid 12% lasteaedades märkis, et nende õpetajad pole vastavatel koolitustel osalenud. Koolitustel mitteosalemine on tavalisem väiksemates (24%) ja maapiirkondade (17%) lasteaedades. Kõige sagedamini on osaletud koolitusel „Lasterühma saatja“ (61%). Eriti aktiivsed on olnud suuremate lasteaedade õpetajad (74%), samuti muu- ja segakeelsete lasteaedade õpetajad (vastavalt 79% ja 84%), ning piirkonniti Tallinna (80%) ja Ida-Virumaa (81%) lasteaedades (Turu-uuringute AS, 2018).

Eestis pakutakse õpetajatele erinevaid koolitusi, kuid praktika näitab, et sageli puuduvad koolitustes praktilised harjutused ja uuenduslikud õppevahendid (Balti Uuringute Instituut, 2015).

Lasteaiad tunnevad kõige suuremat puudust praktilistest liikluskasvatuse koolitustest, sealhulgas õppemängude tutvustustest ja uutest ideedest (64%; eriti Ida-Virumaa lasteaedades, kus see vajadus on 78%). Samuti sooviksid paljud lasteaiad rohkem juhiseid liiklummängude lõimimiseks õppe- ja mänguprotsessi (56%). Lisaks vajab pool lasteaedades tuge ka lapsevanematele suunatud koolituste korraldamisel (Turu-uuringute AS, 2018).

Õpetajad vajaksid rohkem koolitusi, kus tutvustatakse uusi ja huvitavaid õppemänge, mis aitaksid lastel liiklusohutust lõbusalt ja sisukalt õppida. Enamiku õpetajate koostavad õppematerjalid ja mängud ise (Turu-uuringute AS, 2018).

Õpetaja kutsetandardis on esile toodud vajadus leida sobiv õppemetoodika ja -vorm, et toetada iga lapse arengut. Selleks peab õpetaja suutma tuvastada laste individuaalsed õpivajadused ja kohandama oma õpetamispraktikaid vastavalt nende eripärale. Sobiva meetodi leidmine nõuab pidevat enesetäiendamist ja koolitust, et õpetaja saaks pakkuda parimat tuge kõigile lastele, sealhulgas erivajadustega lastele (Kutsestandard, 2024).

Järjepidev juhendamine ja suunamine õpetajate poolt aitavad lapsel omandada vajalikud oskused ning arendada lugupidavat ja vastutustundlikku käitumist teiste liiklejate suhtes. On oluline, et õpetajad saaksid ka pidevat koolitust, suutmaks efektiivselt rakendada liikluskasvatuse põhimõtteid, arvestades liiklusreegleid ja liikluskultuuri laiemat konteksti (Kuuspalu, 2018). Seega õpetajal on suur vastutus selles, kuidas liiklusõpet kavandatakse ja integreeritakse õppe- ja kasvatustegevuses ning kui eesmärgipäraselt see igapäevases õppetöös toimub (Sellenberg, 2016).

Transpordiamet pakub omapoolselt liikluskasvatuse toetuseks õpetajatele koolitusi. Koolituse pealkiri : Ohutu liiklemise toetamine lasteaias.

Koolituse maht: 3-6 akadeemilist tundi

Võimalikud teemad:

- Liiklusohutus ja -kasvatus – mis need on ja milleks?
- Lastega juhtunud õnnetused (missugused õnnetused juhtuvad, kirjeldused), paikkonna laste liikumisviisid kui oluline info liikluskasvatusalaste tegevuste kavandamisel haridusasutuses. Täiskasvanu eeskuju olulisus.
- Õigusloome laste liikluskasvatust ja ohutust silmas pidades (liiklusseaduse, sellega

kaasnevate määruste ja koolieelse lasteasutuse õppekava tutvustamine).

- Õppevahendid ja metoodilised abimaterjalid ning koostöövõimalused Transpordiametiga. Sealhulgas e-keskkonna tutvustus.
- Liikluskasvatuse tegevuste kavandamine ja läbiviimine haridusasutuses: planeerimine, liikluskasvatuse teema lõimimine nädalakava tegevustesse; õppekäik ning lapse mäng ja liikluskasvatus; erinevad liikumisviisid.
- Koostöövõimalused erinevate asutustega: võrgustikutöö (õpetaja-vanem-KOV-riigiasutused jne)
- Transpordiameti liiklusohutustegevuste ja projektide lõimimine lasteasutuse tegevusse.
- Meeskonnatöö haridusasutuses.
- Lastevanemate juhendamine ja kaasamine (Transpordiamet, 2025).

Lisaks juba mainitud koolitustele on ette nähtud ka lasterühma saatja koolitus. See koolitus on kasulik isikutele, kes saavad lapsi organiseeritud väljasõitudele, eesmärgiga tagada laste turvalisus ja nõuetekohane saatja ülesannete täitmine.

Koolituse programm sisaldab teemasid, mis on seotud saatja ülesannetega, laste ohutu peale- ja mahaminekuga, tegutsemisega hädaolukordades ning teiste oluliste aspektidega, mis on vajalikud laste turvaliseks sõidutamiseks. Üheks näiteks koolitusasutusest, mis seda koolitust pakub, on Autosõit OÜ (Autosõit OÜ, 2025).

1.4 Liikluskasvatust toetavad õppevahendid

Õppevahendid on abivahendid, mida kasutatakse õpetamise ja õppimise toetamiseks õppeprotsessis. Kuigi õppimine on sisemine protsess, aitavad lapsi kõnetavad ja nende loomulikule huvile tuginevad õppevahendid neid kergemini õppetegevusse kaasata (Nugin, 2013).

Liikluskasvatust toetavad õppevahendid mängivad olulist rolli liiklusõpetuse tõhususes. Õpetamise kvaliteet sõltub suuresti sellest, milliseid vahendeid õpetajad kasutavad ning kui oskuslikult nad neid rakendavad. Varasemalt tegeles liikluskasvatuse õppe- ja metoodiliste materjalide väljatöötamisega Haridus- ja Teadusministeerium koostöös Transpordiametiga. Täna on see vastutus suure osas üle läinud Transpordiametile, kes toetab haridusasutusi erinevate õppematerjalidega.

Erinevad õppevahendid – nagu liiklusmängud, töölehed, raamatud ja infomaterjalid – aitavad õpetajal muuta liiklusõpetuse arusaadavamaks ja praktilisemaks. Õpetaja ülesanne on neid vahendeid sihipäraselt kasutada, et toetada laste aktiivset osalemist ning kujundada arusaamist liiklusohutuse alustest. Eelkõige koolieelses eas lastele mõeldud õppevahendid peavad olema eakohased, aidates lastel paremini mõista liikluskäitumise põhitõdesid ning arendada ohutuid ja vastutustundlikke liiklemisharjumusi. Eesti liikluskasvatuse programm rõhutab järjepideva ja süsteemse õpetamise tähtsust, et lastel kujuneksid oskused ennetada ohtlikke olukordi ning kohandada oma käitumist vastavalt liikluskeskkonnale (Kuuspalu, 2018).

Olulise osa liikluskasvatuse toetusest moodustavad ka praktilist kogemust pakkuvad vahendid, nagu liiklusmängud ja õppekäigud, mis võimaldavad lastel ohutuid liiklussituatsioone läbi mängida ja kogeda. Samuti on kasulik seostada liiklusõpet igapäevaeluga, pakkudes lastele võimalusi omandatud teadmiste rakendamiseks päriselulistel olukordades (Kuuspalu, 2018).

a. Isetehtud õppevahendid liikluskasvatuses

Turu-uuringute AS on 2018 a. läbiviidud uuringut, kust tuli välja, et ainult 11% lasteaedades ei kasuta isetehtud liikluskasvatuse vahendeid. Samas, neis lasteaedades, kus vahendeid meisterdatakse, valmistatakse keskmiselt kolme erinevat õppevahendit. Lasteaedades valmistatakse enim erinevaid ohutusvahendeid, näiteks helkureid – seda tehakse koguni 60% lasteaedades. Lisaks on 45% lasteaedades liikluskasvatuse tarbeks loodud teemamapid ja töölehed. Loovmänge, liiklusmakette ja -vaipu meisterdab 41% lasteaedades. Umbes kolmandik valmistab ka õppe- ja lauamänge, infomaterjale ning liiklusradu või liikluskorraldusvahendeid (Turu-uuringute AS, 2018).

b. Ohutusteemalise õpetajaraamatu ja liikluskalendri kasutamine

Transpordiameti poolt koostatud „Liikluskalendrit“ kasutab 94% lasteaedades; üle poole neist kasutab seda regulaarselt ja kolmandik aeg-ajalt (Turu-uuringute AS, 2018). Transpordiameti koostatud liikluskalender on praktiline töövahend, mis aitab õpetajatel lastega liiklusteemasid järjepidevalt käsitleda. Kalendrit toetavad mitmekesised õppematerjalid, mängud ja veebikeskkonnad, mis toetavad lapse ohutu liikluskäitumise kujunemist (Transpordiamet, 2022).

Haridus- ja teadusministeeriumi eestvedamisel ohutuse valdkonna ekspertide koostöös loodud ohutusteemilist õpetajaraamatut on kasutanud 75% lasteaedadest, kusjuures valdavalt kasutatakse seda aeg-ajalt (46% lasteaedadest). Raamatust on teadlikud 84% lasteaedadest (Turu-uuringute AS, 2018).

Õpetajaraamat on oluline, kuna see pakub õpetajatele põhjalikku ja struktureeritud teavet liiklusohutuse õpetamiseks. Töörühma koostatud raamat sisaldab õpitulemusi, taustinfot ja praktilisi ülesandeid, mis aitavad õpetajatel õpetada lapsi ja noori liiklusohutuse põhitõdesid. See toetab õpetajate tööd, pakkudes teaduslikku ja ametlikku informatsiooni, samas arvestades erinevaid kooliastmeid. Lisaks sisaldab raamat väärtuslikke viiteid ja õigusakte, mis on liikluse ja ohutuse teemade õppimiseks hädavajalikud (Liikluskasvatus veebileht). Ohutusteemilist õpetajaraamatut kasutatakse sagedamini suuremates (15%), muukeelsetes (29%) ning piirkonniti Ida-Virumaa (22%) lasteaedades (Turu-uuringute AS, 2018).

1.4.1 Õppemängud

Mäng on varases lapsepõlves väga oluline – see toetab lapse kehalist, emotsionaalset, mõtlemis- ja sotsiaalset arengut. Mängides väljendavad lapsed oma mõtteid ja tundeid ning õpivad ümbritseva maailma kohta. See on neile loomulik ja sisemiselt motiveeritud tegevus, kus nad süvenevad põhjalikult, kordavad olukordi ja matkivad päriselu (Niilo, Kikas, 2008). Samuti laps omandab ja harjutab tulevaseks eluks teadmisi ja oskusi eelkõige läbi mängu. Seetõttu on liikluskasvatuses õpetaja roll äärmiselt oluline, olles mängude eesmärgipärane kasutaja õppe-eesmärkide täitmiseks, mängukeskkonna loojaks ning laste mängu juhendajaks (Liikluskasvatus veebileht).

Mäng toetab lapse füüsilist, emotsionaalset, kognitiivset ja sotsiaalset arengut. Mängides jagavad lapsed oma mõtteid ja tundeid ning omandavad teadmisi ümbritsevast maailmast, lähtudes oma sisemisest motivatsioonist ja isiklikest kogemustest. Mängu käigus sukeldub laps süvitsi oma tegevusse, mis on tihti korduv ja peegeldab reaalses maailmas toimuvat. (Niilo & Kikas, 2008; Saar, 1997; Spivakovskaja, 1986; Ugaste, 2005; Vögotski, 1966) Seetõttu on liikluskasvatuses väga oluline, et õpetaja kasutaks mängu teadlikult ja eesmärgipäraselt, looks sobiva mängukeskkonna ning juhiks laste mängutegevust, et õppe-eesmärgid saaksid edukalt täidetud (Kuuspalu, 2018).

Transpordiameti poolt välja pakutud õppemängud ja õppevahendid, mis toetavad laste liikluses toime tulekut:

Pilgumäng	<p>Saavuta kaaslasega (teiselt poolt ringikaart) silmside; Saada talle kiire nool;</p> <p>Noole saaja saavutab järgmisega silmside; Saadab noole kiiresti uuele inimesele ja nii toimub korduvalt noolte tempokas vahetamine.</p>
Liiklejatüübid	<p>Määratleda erinevaid liiklejate tüüpe. Läbi liiklejatüüpide määratlemise saab üle rääkida paiknemised teel ning peamised põhitõed teiste liiklejatega suhtlemisel liikluses.</p> <p>Vahendina pildid erinevate liiklejatüüpidega, mõisted, anagrammid; sildid „JALAKÄIJA“ ja „JUHT“</p>
Kõrvalised tegevused	<p>Mängu eesmärk on aidata mõista kõrvaliste tegevuste mõju meie keskendumisele ja toimetulekule.</p>
Liiklusmemoriin	<p>Liiklusmemoriini eesmärk on arendada lastes liiklusohutuse teadmisi ja oskusi mängulisel viisil. Mängu kaudu saavad lapsed õppida liiklusmärkide, ülekäiguradade, sõidukiiruse ja liiklusreeglite kohta, arendades oma tähelepanuvõimet, mälu ning võimet seostada erinevaid liiklusolukordi. Samuti aitab see mäng lastele selgeks teha turvalise liiklemise aluseid, edendades nende liiklusohutuse tajumist ja vastutustundlikkuse kujunemist.</p>
Kergelt reguleeritavad sõidukite liiklusmärkide komplektid	<p>Komplektid, mis sisaldavad reguleeritavaid sõidukeid ja liiklusmärke, pakuvad lastele võimalust luua erinevaid liiklusolukordi ja harjutada ohtude vältimist. Sellised komplektid soodustavad laste loovust, võimaldades neil kujundada ja arendada erinevaid liiklusmänge.</p>

Pusled	Pusled, mis kujutavad erinevaid liiklusmärke või sõidukeid, on suurepäraseid tööriistad tähelepanu ja mälu arendamiseks, aitavad lastel seostada liiklusmärke õigete käitumisreeglitega.
Sõidukimudelid ja autod	Väikesed mänguautod või jalgrattad, mis on seotud liiklusõpikute ja liiklusmärkidega, on praktilised tööriistad lastele, et nad saaksid õppida liikluses osalema. Lastele meeldib mängida selliste väikeste sõidukitega ning see võimaldab neil luua seoseid liiklusreeglite ja liiklusolukordadega.

1.4.2 E-õppevahendid

Koolieelse lasteasutuse riikliku õppekava kohaselt tuleb õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel lähtuda lapse igapäevaelust ning teda ümbritsevast keskkonnast. See hõlmab nii sotsiaalset, looduslikku kui ka tehiskeskkonda, mille osaks on ka tervise- ja liikluskasvatus (Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava, 2008). Tehiskeskkonna all võib mõista ka digikeskkonda, mis on tänapäeval laste elu loomulik osa. Sellest tulenevalt on põhjendatud ka digivahendite lõimimine õppeprotsessi, kuna need on osa lapse igapäevasest keskkonnast ja kogemusest. Õpetaja aga ülesandeks on toetada digivahendite turvalist ja eesmärgipärast kasutamist ning aidata integreerida neid õppetöösse, mis aitab kaasa lapse vaimse, sotsiaalse, emotsionaalse ja kehalise arengu toetamisele – kõigile riikliku õppekava põhiväärtustele ja eesmärkidele vastavalt (Kutsestandard, 2024).

Tehnoloogia kasutamine alushariduses aitab muuta õpitu nähtavaks, tugevdab koostööd kodu ja lasteaia vahel ning kujundab lastes arusaama tehnoloogiast kui loovaks töövahendiks, mitte pelgalt meelelahutuseks (Kase, 2014).

<p>Interaktiivsed rakendused ja mängud</p> <p>Learningapps, kahoot</p>	<p>Saab kasutada rakendusi, mis sisaldavad liiklusmärkide mängu, liiklusolukordade simulaatoreid ja küsimustikke, et testida laste teadmisi. Need rakendused võimaldavad lastel õppida liiklusmärkide tähendust, liiklusreeglite järgimist ja turvalisuse tagamist liiklusolukordades.</p>
<p>Virtuaalsed õppekeskkonnad ja simulatsioonid</p> <p>Nt. : https://liiklusohutus.agamina.ee/,</p>	<p>Virtuaalsed simulatsioonid ja õppekeskkonnad pakuvad lastele võimalust kogeda liiklusolukordi turvalises keskkonnas. Lapsed saavad liiklusolukordades osaleda, teha teadlikke valikuid ja õppida õigeid käitumisviise, mis aitavad neil liiklusõnnetustest eemale hoida. Simulatsioonides saab käsitleda ka teemasid nagu jalakäijate ülekäiguradade kasutamine, tee ületamine, turvavööde kandmine jne.</p>
<p>Õppematerjalid ja videod</p> <p>Videod, mida pakub Transpordiamet:</p> <p>Nt. : https://www.youtube.com/c/eestitranspordiamet/playlists</p>	<p>Õppematerjalid, näiteks animatsioonid ja harivad videod, on hea viis, kuidas selgitada lastele liiklusreeglite järgimise tähtsust ja liiklusohutuse põhitõdesid. Videod võivad kajastada tegelikke liiklusolukordi ja näidata õigeid käitumisviise ning samuti tutvustada liiklusmärke ja nende tähendust.</p>

<p>Veebipõhised testid ja viktoriinid</p> <p>Nt.</p> <p>https://www.liikluskasvatus.ee/et/lapsele-ja-noorele/3/testid</p>	<p>Veebipõhised viktoriinid ja testid võimaldavad lastel testida oma teadmisi liiklusmärkidest ja -reeglitest. Need interaktiivsed tööriistad võivad sisaldada pilte liiklusmärkidest ja küsimusi, mis aitavad lastel paremini mõista, kuidas liiklus toimib ja kuidas turvaliselt liikuda.</p>
--	---

Hetkel saavad haridusasutused tasuta õppevahendeid tellida Maanteeameti veebilehelt www.liikluskasvatus.ee või transpordiameti kodulehel. Olemas on ka lastele suunatud multifilmid nagu „Jänku-Jussi liiklusmultikad“. Suurem osa õppevahenditest on paberil, näiteks töövihikud, raamatud ja infovoldikud. Samuti leidub lastele mõeldud liiklusmänge, nagu doominod ja memoriinid, ning liiklusalaseid multifilme, näiteks „Jänku-Jussi liiklusmultikad“ või „Leo lõvi“.

2. METOODIKA

2.1 Uurimistöö eesmärk ja küsimused

Käesoleva uurimistöö eesmärk on kirjeldada Narva lasteaedade õpetajate koolitus kogemusi liikluskasvatuse valdkonnas, kasutatavaid õppematerjale ning väljakutseid uute teadmiste rakendamisel liikluskasvatuses.

Uurimisküsimused, millele bakalaureusetöös vastuseid otsitakse:

1. Millised liikluskasvatuse läbiviimist toetavad õppematerjalid on Narva lasteaedade õpetajatel enim kasutusel ning millest tuntakse veel puudust?
2. Millistel liikluskasvatuse alastel koolitustel on Narva lasteaedade õpetajad osalenud ja kuidas nad hindavad nende kasulikkust?
3. Millised on Narva lasteaedade õpetajate peamised väljakutsed uute teadmiste rakendamisel liikluskasvatuses?

2.2 Uurimismeetodi valik ja kirjeldus

Uuringus kasutatakse kvantitatiivset uurimisviisi, mis sobib suuremate valimite uurimiseks ja võimaldab kogutud andmeid statistiliselt analüüsida ning nende põhjal teha üldistusi (Õunapuu, 2014).

Andmekogumise meetodiks valiti ankeetküsitlus, kus on nii avatud kui valikvastustega küsimusi. Uurimistöö eesmärk nõuab spetsiifiliste andmete kogumist, mis kajastaksid Narva lasteaedade õpetajate liikluskasvatusalaste teadmiste kasutamist ja rakendamist igapäevases õppetöös. Seda on võimalik tõhusalt koguda ankeetküsitluse kaudu.

Ankeetküsitlus võimaldas andmeid koguda efektiivsemalt ning standardiseeritud vormis, mis tagas vastuste võrreldavuse ja tulemuste analüüsimise lihtsuse. Elektroonilise küsitluse kasutamine võimaldas jõuda suure hulga vastajateni kiiresti ja tõhusalt, pakkudes neile samal ajal võimalust vastata anonüümselt ja oma ajagraafiku järgi. Uurimuse läbiviimiseks loodi küsitlus Google Forms keskkonnas.

Ankeetküsimustikus oli kokku 21 küsimust. Esimesed kaks küsimust olid mõeldud üldandmete kogumiseks vastajate kohta. Küsimused 3–10 käsitlesid õpetajate osalemist liikluskasvatuse koolitustel. Küsimused 11–18 keskendusid liikluskasvatuse õppematerjalide ja õppevahendite kasutamisele õpetaja töös. Küsimused 19–20 käsitlesid omandatud

teadmiste rakendamist igapäevases õppetöös. (vt Lisa 1)

Andmete analüüsimiseks kasutati Microsoft Exceli tabelarvutusprogrammi. Tulemustest koostati ülevaated ning andmeid esitati Microsoft Wordi tekstitöötlusprogrammis. Uurimistulemuste visuaalseks esitamiseks kasutati diagramme ja arvulisi näiteid. Lahtisi küsimusi analüüsiti kvalitatiivselt, kogudes vastustest peamised teemad ja mustrid. Vastused kodeeriti, et tuvastada korduvad mõtted, arvamused ja soovitusel. Kodeeritud andmed liigitati erinevatesse kategooriatesse ning nende põhjal koostati kokkuvõtted, mis aitasid paremini mõista õpetajate kogemusi liikluskasvatuse valdkonnas.

Mitmete väidete puhul kasutati vastuste kogumiseks Likerti skaalat, mis võimaldab hinnata vastajate nõustumise astet konkreetsete väidetega. Uurimuses kasutati viiepallilist Likerti skaalat, kus „1“ tähistas täielikku mittenõustumist ning „5“ täielikku nõustumist (Osula, 2008).

2.3 Uurimistöö protseduuri kirjeldus

Uuring koosnes neljast etapist: ankeetküsitluse ettevalmistamine – eestikeelse elektroonilise küsitluse koostamine, piloteerimine, ankeedi laiali saatmine ja andmete kogumine, andmete analüüs, järeldused ja kokkuvõtte koostamine

Uuringu läbiviimiseks koostasid autorid küsimustiku, mis sisaldas nii avatud kui ka suletud tüüpi küsimusi. Suletud küsimuste puhul olid vastusevariandid vastajale ette antud ning vastajal tuli valida neist sobivaim. Avatud ehk vabavastustega küsimustele said vastajad vastata oma sõnadega. Kokku sisaldas küsimustik 21 küsimust, millest 12 olid valikvastustega ja 10 avatud küsimust.

Uuring viidi läbi ajavahemikus veebruarist aprillini 2025. Lasteasutuste kontaktid saadi ametlikult Narva linna kodulehelt <https://piksel.ee/arno/narva/lasteaed/>. Küsimustik edastati esmalt e-kirja teel lasteaedade juhtkondadele, kes jagasid küsitluse linki edasi rühmaõpetajatele. Narva lasteaedadele saadeti ankeetküsitlus koos kaaskirjaga, milles olid välja toodud uurimistöö eesmärk ja olulisus ning lisatud autorite kontaktandmed.

Esimeses voorus laekus 24 vastust ning korduskutse järel lisandus veel 21 vastust. Kokku tuli 45 vastust. Kvantuuringu usaldusväarsuse tagamiseks peetakse piisavaks, kui vastanuid on 30–40% üldkogumist.

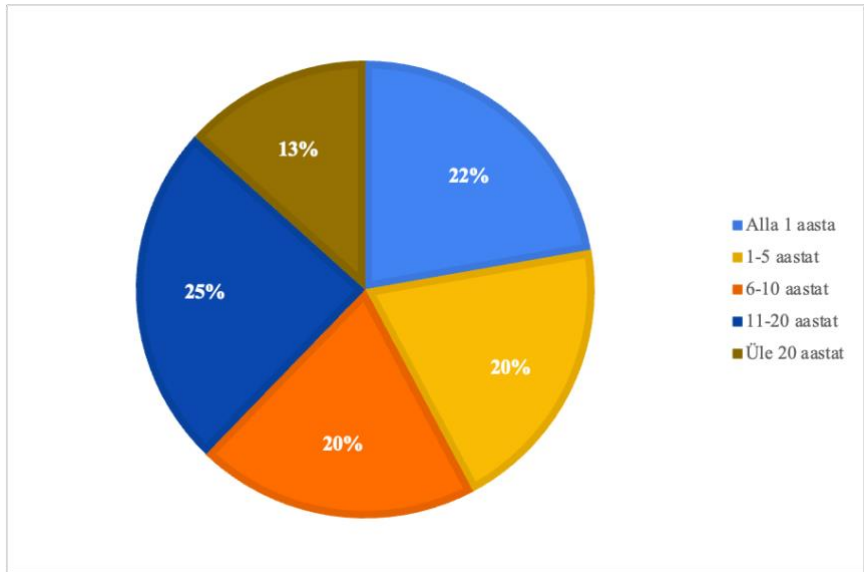
Selleks, et saada täiendavat ülevaadet õppematerjalide tellimuste ning õpetajate koolitusel

osalemise kohta Narva linna piires, pöörduiti ka Transpordiameti Ida-Viru, Lääne-Viru, Järva ja Jõgeva maakonna kontaktisiku Diana Okase poole.

2.4 Valimi moodustamine ja kirjeldus

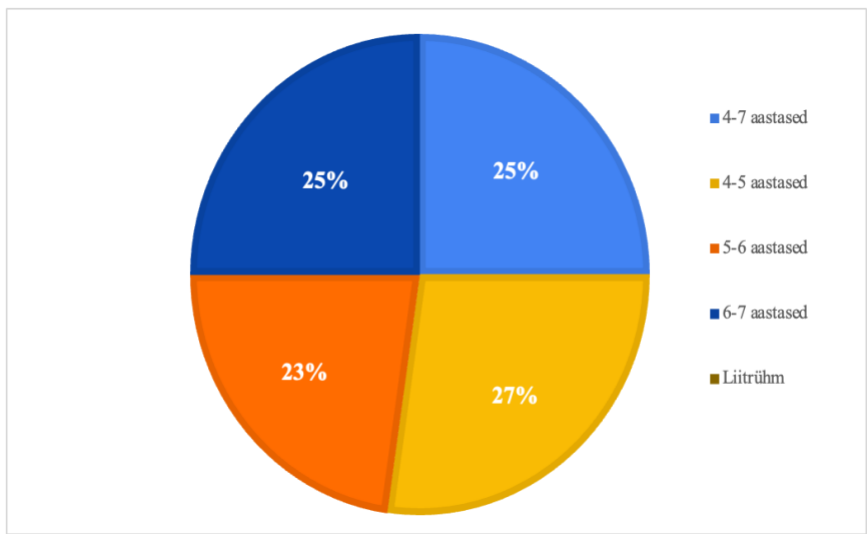
Bakalaureusetöö valimi moodustasid Narva linna lasteaedade aia- ning liitrühmade õpetajad. 2024. aasta oktoobri seisuga tegutseb kokku 14 lasteaeda - teave Narva linna lasteaedade kohta pärineb linna ametlikult veebilehelt. Irina Panfilova, Narva Linnavalitsuse Kultuuriosakonna haridusteenistuse peaspetsialisti andmetel töötab 2025. aasta veebruari seisuga Narva lasteaedade aiarühmades kokku 100 rühmaõpetajat (Panfilova, 2025). Küsimustikule vastas kokku 45 õpetajat.

Küsitlusele vastanud õpetajate tööstaaž koolieelses lasteasutuses oli üsna mitmekesine. Suurim osakaal (25%) õpetajatest oli töötanud 11–20 aastat. Alla ühe aasta staažiga õpetajaid oli 22%, samas kui 1–5 ja 6–10 aastat töötanud oli võrdselt – mõlemasse rühma kuulus 20% vastanutest. Üle 20-aastase kogemusega õpetajaid oli 13%. (vt. Joonis 1)

Joonis 1. Küsitluses osalenud Narva lasteaiaõpetajate tööstaaž

Küsitlusele vastanud õpetajad töötasid peamiselt 4–7-aastaste lastega. Kõige rohkem õpetajaid tegeles 4–5-aastaste (27%) ja 6–7-aastaste lastega (25%). Sama osakaal (25%) töötas rühmades, kus laste vanus jäi 4–7 aasta vahele. 5–6-aastaste lastega töötas 23% vastanutest. Liitrühmade õpetajaid selle küsimuse puhul vastajate seas ei olnud. (vt. Joonis 2)

Joonis 2. Vanusegrupid, kellega töötavad küsitlusele vastanud õpetajad

3. UURIMISTULEMUSTE ANALÜÜS

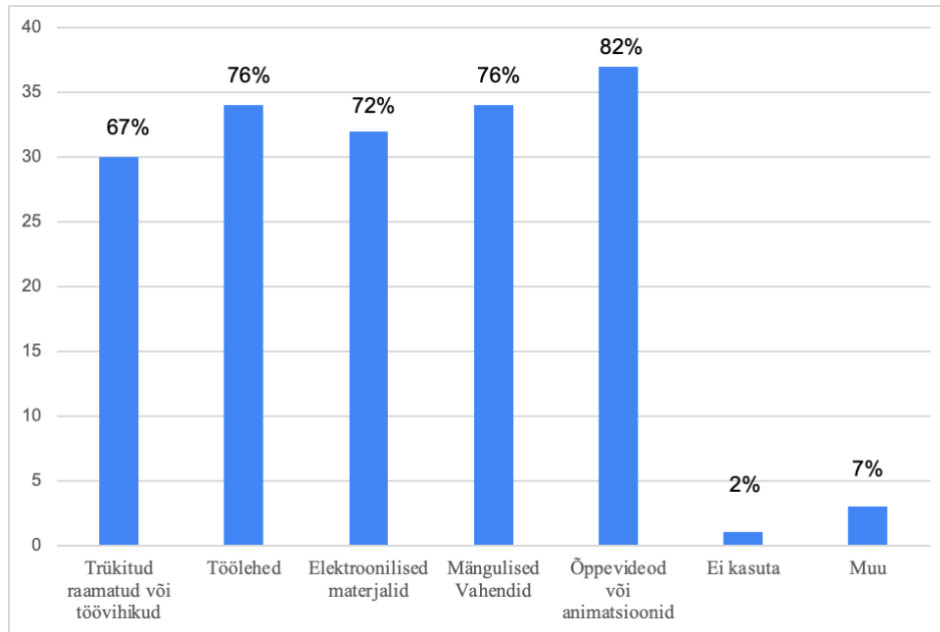
Tulemuste põhjal koostati ülevaade õpetajate teadlikkusest ja osalemise aktiivsusest pakutaval liikluskasvatuskoolitustel ning liikluskasvatuse alase õppematerjali kasutamisest igapäevases õppetöös. Samuti analüüsiti, kuidas õpetajad omandatud liikluskasvatusalaseid teadmisi igapäevases õpetegevuses rakendasid.

Analüüsi tulemused koondati ning esitleti graafiliselt ja tekstiliselt, et tuua välja olulised trendid ja tähelepanekud. Saadud järeldused aitasid mõista, kuidas liikluskasvatuse õpetamist Narva lasteaedades parandada. Sel viisil plaanisid autorid saada terviklikku ja praktilist teavet, mis toetas uurimistöö eesmärgi saavutamist.

3.1 Narva lasteaedade õpetajate kasutatavad ja puuduolevad liikluskasvatuse õppematerjalid

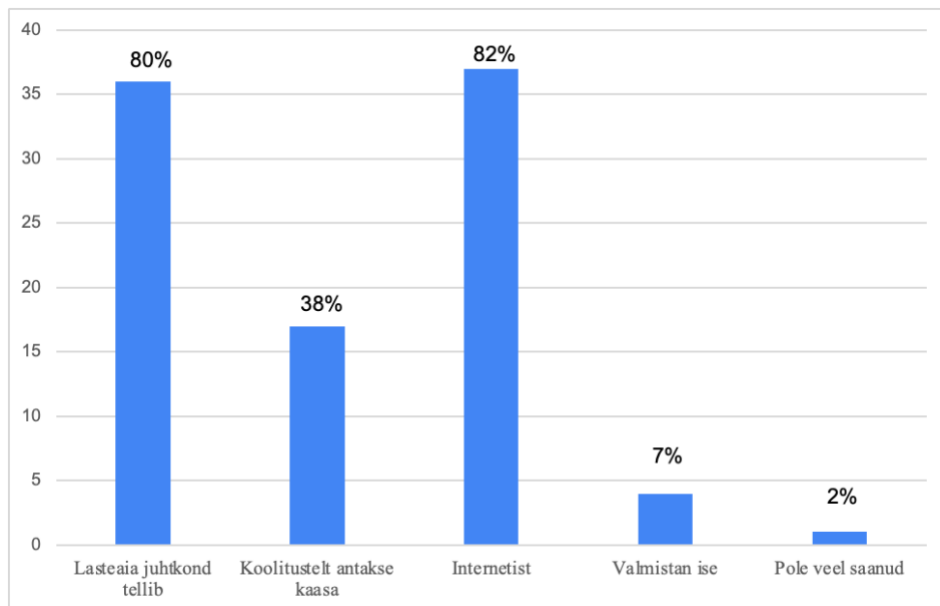
Kõige enam kasutatud materjalid olid õppevideod või animatsioonid, mida kasutas 82% (37 korda) vastanutest. Samuti oli üsna populaarne mänguliste vahendite kasutamine, nagu lauamängud ja kaardid, mille kasutamine ulatus 76% (34 korda) vastanutest. Töölehtede kasutamine oli samuti laialt levinud – 76% (34 korda) õpetajatest kasutas neid. Elektrooniliste materjalide kasutamine (nt e-õppe platvormid) oli samuti populaarne, mille kasutamine ulatus 71% (32 korda) vastanutest. Trükitud raamatud või töövihikud olid järgmine enim kasutatud materjal, mille kasutas 67% (30 korda) õpetajatest.

Väiksem osa õpetajatest (2%) ei kasuta liikluskasvatust toetavaid õppematerjale, samas kui 7% (3 korda) vastanutest kasutas teisi vähem levinud materjalide vorme. (vt. Joonis 3)

Joonis. 3 Liikluskasvatust toetavad õppematerjalid

Enamus õpetajaid (82%) saab vajalikke materjale internetist. Järgmine suur osa (80%) saab liiklusõppele suunatud materjalid lasteaia juhtkonnalt. Koolitustelt antakse kaasa materjalid 38% vastanutest. Väike osa õpetajatest (7%) loob liiklusõppele suunatud materjalid ise. (vt. Joonis 4)

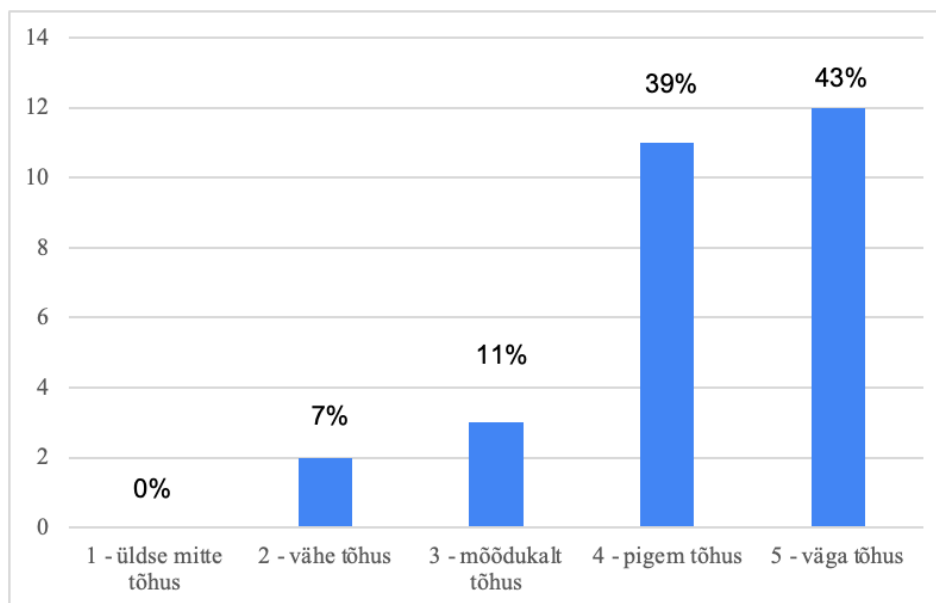

Joonis.4 Liiklusõppele suunatud õppematerjalide hankimise allikad

Küsitlusele vastanud õpetajatest 71% on kasutanud Transpordiameti poolt pakutavaid õppematerjale liikluskasvatustegevuste läbiviimiseks. 29% vastanutest ei ole neid materjale kasutanud.

Küsimusele, milliseid Transpordiameti õppematerjale kasutavad õpetajad liikluskasvatustegevustes, vastasid õpetajad, et kasutavad peamiselt töölehti, lauamänge, brošüüre ning videomaterjale. Enim mainitud olid töölehed ja lauamängud, mida peeti laste jaoks huvitavateks ja arendavateks õppematerjalideks. Mitmed vastajad nimetasid "Liikluslõvi" töövihikuid, videoid ja animatsioone, mis toetavad laste teadlikkuse kasvu liiklusohutusest visuaalsel ja mängulisel moel. Samuti olid populaarsed Liiklusvanker, liikluskalendrid ja liiklusmärkide pildimaterjalid.

2% vastanutest hindas materjalide tõhusust hindegaga 2, mis tähendab, et materjalid olid vähe tõhusad ja aitasid vaid osaliselt eesmärkide saavutamisel. 11% andis hindeks 3, mis viitab sellele, et materjalid olid mõõdukalt tõhusad, kuid ei pakkunud piisavalt tuge eesmärkide täitmiseks. 39% hindas materjalide tõhusust hindegaga 4, mis näitab, et materjalid olid pigem tõhusad ja aitasid enamasti eesmärkide saavutamisel. Kõige suurem osa (43%) hindas materjalide tõhusust hindegaga 5, mis tähendab, et materjalid olid väga tõhusad ja aitasid täielikult eesmärkide saavutamisel. Enamik vastanutest (82%) hindab neid õppematerjale tõhusateks. (vt. Joonis 5)

Joonis 5. Õpetajate hinnang Transpordiameti õppematerjalide tõhususele liikluskasvatuse eesmärkide saavutamisel

Küsimusele, kas õpetajad kasutavad liikluskasvatuses digitaalseid vahendeid, vastas 67% vastanutest jaatavalt, samas kui 33% tunnistasid, et nad hetkel veel ei kasuta digivahendeid selleks otstarbeks.

Küsimusele, milliseid digitaalseid ning e-vahendeid õpetajad liikluskasvatuses kasutavad,

vastasid õpetajad, et enim kasutatakse YouTube'i, äppe, interaktiivseid õppemänge ja õppevideoid. YouTube oli kõige sagedamini mainitud kanal, kust leitakse liiklusohutuse teemalisi videoid ja materjale, sealhulgas Liikluslõvi videod. Paljud vastajad tõid esile äpid ja interaktiivsed õppemängud. Lisaks mainiti õppeplatvorme, interaktiivseid tahvleid (SMART tahvel) ning interaktiivset põrandat. Mõned õpetajad mainisid ka robootikat ja Beeboti liiklusmatte. Loovate vahenditena toodi esile ka Canva, mida kasutatakse näiteks õppematerjalide kujundamiseks.

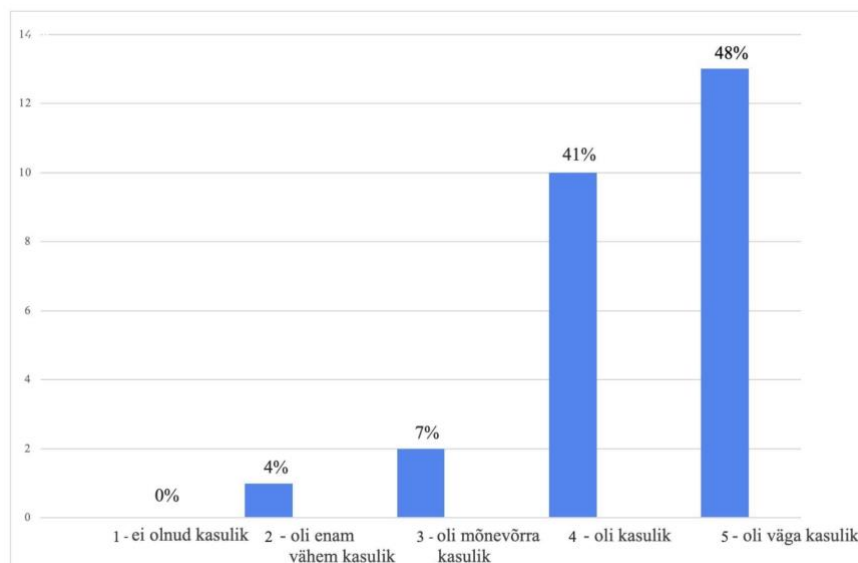
Vastustes küsimusele, millistest liikluskasvatuse õppevahenditest tunnete puudust, vastasid õpetajad, et kõige rohkem tuntuks puudust digitaalsest õppematerjalist, mida mainiti 33% vastustest (15 korda). Siia alla kuulusid digivahendid, liiklusäppid, interaktiivsed videod ja muud multimeedia vormid. Teiseks kõige enam tuntuks puudust mängulistest ja õpetlikest õppematerjalidest, mida mainiti 27% vastustest (12 korda). Näiteks lauamängudest, loovtegevusmaterjalidest, liiklusteemalistest meisterdamiskomplektidest ja liikluslinnakutest, mida saaks kasutada ka siseruumides. Interaktiivsetest ja praktilistest õppematerjalidest (nt töölehed, VR-simulaatorid, töötoad ja rollimängud) tuntuks puudust 20% vastanutest (9 korda). Eestikeelsete õppematerjalide puudust rõhutas 13% vastanutest (6 korda), mis on eriti oluline mitmekeelses õpikeskkonnas. Samuti toodi 13% vastustest (6 korda) välja vajadus õppematerjalide järele erivajadustega lastele. 13% õpetajatest (6 korda) mainisid ka üldist õppematerjalide puudust. Üksikutel juhtudel (kokku alla 10%) toodi välja ka visuaalsete materjalide, lühivideote, ohutu ja keskkonnasõbraliku liiklemise, viktoriinide ja täiskasvanutele mõeldud materjalide puudust.

3.2 Õpetajate osalemine liikluskasvatuse koolitustel ja nende tõhususe hindamine

Küsimusele „Kas olete osalenud liikluskasvatuse alastel koolitustel?“ vastas kokku 45 inimest. Neist 64% on koolitustel osalenud ning 36% ei ole sellistel koolitustel osalenud. Osalenud õpetajad tõid välja mitmeid erinevaid koolitusi, mis käsitlesid liikluskasvatust mitmest vaatenurgast. Kõige sagedamini nimetati koolitust „Liiklusohutus ja -kasvatus – mis see on ja milleks?“, mida mainiti 21 korral, ehk 81% vastajatest. Teisel kohal oli „Õppevahendid ja metoodilised abimaterjalid, koostöövõimalused Transpordiametiga“, mis esines 19 vastuses, ehk 73% vastustes. „Transpordiameti liiklusohutustegevuste ja projektide lõimimine lasteasutuse tegevusse“ mainiti 17 korral, ehk 65% vastajatest. „Lastevanemate juhendamine ja kaasamine“ oli samuti oluline teema, mida mainiti 15 korral, ehk 58%

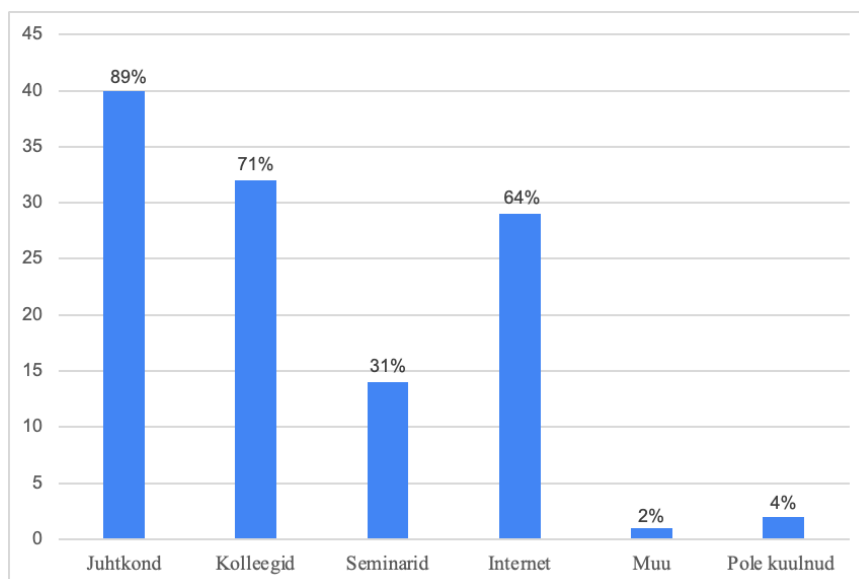
vastustes. Kõige kasulikimateks liikluskasvatuse koolitusteks on osalejad pidanud koolitusi, mis käsitlevad liikluskasvatuse aluseid ja praktilisi tegevusi. Kõige enam toodi esile koolitust „Liiklusohutus ja -kasvatus – mis see on ja milleks?“, mida mainiti 21 korral, ehk 81% vastajatest. Samuti peeti kasulikuks koolitust „Õppevahendid ja metoodilised abimaterjalid, koostöövõimalused Transpordiametiga“, mis esines 19 vastuses, ehk 73% vastustes. Praktilised harjutused, nagu jalgrattasõidu koolitus ja liiklummängud, said samuti positiivset tagasisidet, neid mainiti vastavalt 17 (65%) ja 15 (58%) korral. Tähtsaks peeti ka lastevanemate kaasamist liikluskasvatuse protsessi, mida mainiti 15 korral (58%), ning koostöövõimalusi ametkondadega, nagu politsei ja transpordiamet.

Küsitluse tulemused näitavad, et koolitustel saadud teadmised olid enamiku vastanute jaoks kasulikud: 48% hindas neid väga kasulikuks ja 41% kasulikuks. Mõnevõrra kasulikuks pidas koolitust 7% ning 4% leidis, et see oli enam-vähem kasulik. Ükski vastaja ei hinnanud koolitust täiesti mittekasulikuks. (vt. Joonis 6)

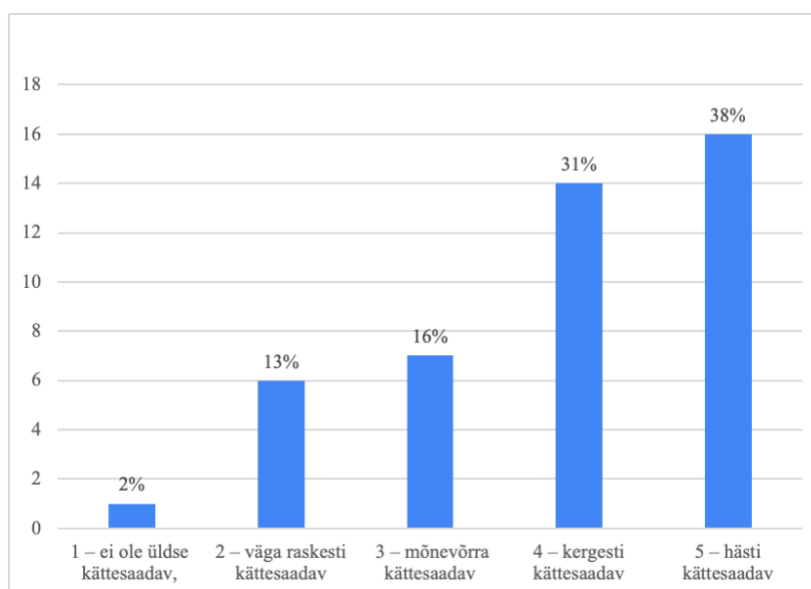
Joonis. 6 Õpetajate hinnang saadud infole liikluskasvatuse koolitustest.

Oluline on ka see, kust õpetajad on saanud infot liikluskasvatuse koolituste kohta, selgub, et kõige levinum teabeallikas on juhtkond, millele viitas 89% vastanutest. Kolleegid on teiseks peamiseks allikaks, millele tugineb 71% õpetajatest. Interneti kaudu on koolitustest teadlik 64% vastanutest. Seminarid on vähem levinud (31%), kuid ikka pakuvad võimalust kogemuste jagamiseks. Muu allika kohta mainis vaid 2% vastanutest ning 4% pole üldse kuulnud liikluskasvatuse koolitustest. (vt. Joonis.7)

Joonis 7 Õpetajate infoallikad liikluskasvatuse koolitustest teavitamisel

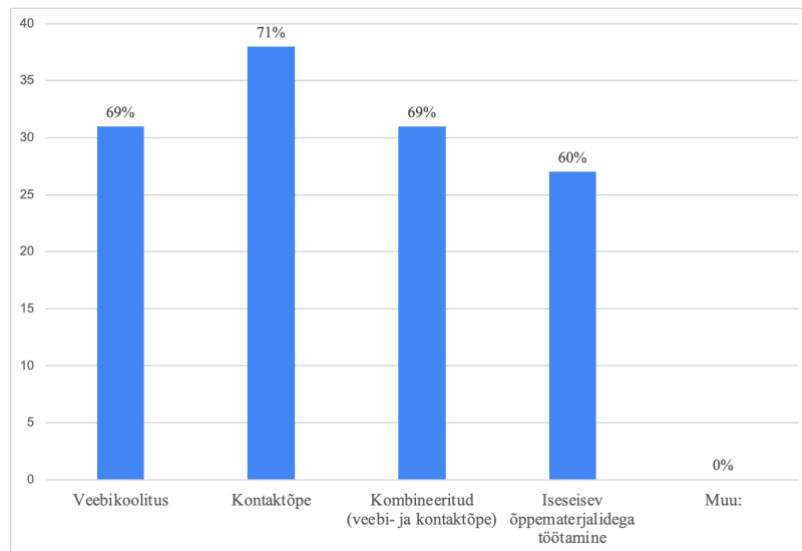
Suurim osa vastajatest – 38% (17 korda) – hindas koolituste kättesaadavust hästi kättesaadav. Lisaks sellele andis 31% (14 korda) õpetajatest hindeks kergesti kättesaadav. Mõnevõrra kättesaadavaks hindasid koolitusi 16% (7 korda) õpetajatest. Väga raskesti kättesaadavaks hindas koolitusi 13% (6 korda) vastanutest ning ei ole üldse kättesaadav märkis ainult 2% (1 kord) vastajatest. (vt. Joonis 8)

Joonis 8. Õpetaja hinnang koolituste kättesaadavusele

Õpetajate eelistused liikluskasvatuse koolituste õppimisviiside osas on mitmekesised ning tulemused näitavad, et mitut õppimisviisi peetakse sobivaks. Kõige enam eelistatakse

kontaktõpet (71%). Kombineeritud õpe (veebi- ja kontaktõppe ühendamine) ning veebikoolitus on võrdselt populaarsed, mõlemat õppimisviisi eelistab 69% vastanutest. Iseseisvat õppematerjalidega töötamist peab sobivaks 60% vastajatest. Muud õppimisviisid eelistust ei leidnud. Tuleb arvestada, et vastajad (kokku 45) said valida mitu õppimisviisi, mistõttu protsentide kogusumma ei võrdu 100%. (vt. Joonis. 9)

Joonis. 9 Õpetajate õppimisviisi eelised.

Küsimusele „Milliseid lisakoolitusi või teemasid peate vajalikuks liikluskasvatuse valdkonnas?“ vastates tõid õpetajad esile mitmeid olulisi suundi. Kõige enam mainiti *liiklusohutust*, mille all käsitleti jalakäijate turvalisust, liiklusõnnetuste ennetamist ja laste õigusi liikluses, mida toetas 29% vastanutest (13 korda). Samuti oli esikohal *digivahendite kasutamine liikluskasvatuses*, mille kohta räägiti 22% osalejatest (10 korda). Teiseks peeti vajalikuks *õppevahendite ja meetodika arendamist*, mis hõlmas mängulisi lähenemisi ja õuesõpet, mida mainiti 20% vastajate poolt (9 korda). *Esmaabi ja liiklusõnnetuste ennetamise oskus* oli oluline 4% osalejatest (2 korda). Lisaks rõhutati *elektrisõidukite ja uute liiklusvahendite turvalist kasutamist*, sealhulgas elektriliste tõukerataste ja jalgratastega sõitmise ohutust, mida käsitleti 11% vastanute poolt (5 korda). Lõpetuseks toodi välja *liikluskasvatuse lõimimine*, mille all peeti oluliseks lastevanemate kaasamist ja sotsiaalsete oskuste arendamist liikluskasvatuses, mis sai 13% vastajate toetuse (6 korda). Erivajadustega laste liikluskasvatus sai samuti tugeva toetuse, mida toetas 13% osalejatest (6 korda).

3.3 Liikluskasvatusalaste teadmiste rakendamine õppetöös

Küsimusele “millised on peamised väljakutsed liikluskasvatuses uute teadmiste rakendamisel?” vastates toodi välja, et suurimaks murekohaks peetakse õppematerjalide ja e-õppevahendite puudust, aga ka piiratud ajamahtu õppekavas ning õpetajate ja laste erinevat valmisolekut. Uute teadmiste kinnistamist raskendab see, kui puuduvad praktilised harjutusvõimalused, nagu liikluslinnakud või turvalised teeületuskohad. Lisaks tõdeti, et digitaalsete õppematerjalide olemasolust üksi ei piisa, kui puuduvad teadmised või oskused nende rakendamiseks. Olulisteks takistusteks peetakse ka sobivate õppemeetodite ja vahendite puudust, mis arvestaksid laste arengulisi iseärasusi, nagu lühike tähelepanuvõime, erinev õppimisvõimekus ja motivatsiooni puudus. Samuti tuuakse välja, et reaalses elus (nt tänaval) ei pruugi lapsed omandatud teadmisi rakendada, eriti kui kodune eeskuju on vastuolus lasteaias õpituga. Probleemiks on ka laste keeleoskus, mis võib mõjutada juhiste mõistmist mitmekeelses rühmas. Väljakutsetena nimetati ka õpetajate ja lapsevanemate vähest kaasatust, koolituste puudumist ja vananenud õpikäsitlusi, mis ei toeta tänapäevaste meetodite rakendamist. Tähelepanu pöörati ka kohandatud materjalide puudumisele erivajadustega lastele ning vajadusele sobitada tegevused erinevate vanuserühmade ja arengutasemetega. Märgitakse, et teadmised kipuvad jääma mängulise õppetegevuse tasandile ning ei kandu automaatselt üle igapäevaellu.

Vastates küsimusele „Millist tuge ja kellelt vajaksite õpetajana liikluskasvatuse teemade õpetamisel?“, tõid õpetajad välja, et suurim vajadus on rohkemate koolituste ja praktiliste töötubade järele, kus käsitletakse meetodikat, e-õppevahendite kasutamist ning erivajadustega laste õpetamist. Samuti soovitakse rohkem võimalust osaleda Transpordiameti või teiste vastavate asutuste korraldatud koolitustel. Tuge vajatakse ka juhtkonnalt – eelkõige ajakava ja ressursside planeerimisel tööplaanides, samuti õpetajate täiendusõppe võimaldamisel ja soodustamisel. Oluliseks peetakse ka kolleegide ja spetsialistide toetust ühiste arutelude, koostöö ja kogemuste vahetuse kaudu. Mitmed vastajad rõhutasid lapsevanemate kaasamise olulisust, sest edukas liikluskasvatus eeldab ühtset sõnumit ja eeskuju nii lasteaias kui kodus. Samuti toodi esile vajadus kogukonna, kohalike spetsialistide ja ametiasutuste (nt politsei, päästeamet, liiklusohutuse spetsialistid) koostöö järele – näiteks külalisesinejate kutsumise või väljasõitude korraldamise kaudu. Lisaks vajatakse eakohaseid õppematerjale – töölehti, mängu, videoid ja interaktiivseid programme, digitaalseid töövahendeid ja juhendmaterjale, mis oleksid kergesti kasutatavad ning kohandatavad erinevatele vanuserühmadele ja õppijate vajadustele. Tähtsaks peetakse ka õppevahendite rahastamist ja uuendamist, eriti just erivajadustega laste toetamiseks.

ARUTELU, JÄRELDUSED JA ETTEPANEKUD

Käesoleva uurimuse tulemused kinnitavad, et liikluskasvatusel on Narva koolieelses hariduses oluline roll, kuid selle rakendamine õpetajate igapäevatoos ei ole alati süsteemne ega järjepidev. Kuigi enamik õpetajatest on osalenud liikluskasvatuse alastel koolitustel, leidub ka neid, kes ei ole sellist koolitust saanud. See viitab võimalusele, et liikluskasvatus toimub lasteaedades mõnel juhul pigem isiklike kogemuste põhjal kui professionaalsest ettevalmistusest lähtudes. Turu-uuringute AS on varem uuringus toonud, et Ida-Virumaa lasteaedades on puudus praktilistest ja sisulistest koolitustest (Turu-uuringute AS, 2018). Käesoleva uurimistöö tulemused kinnitavad, et see vajadus on endiselt aktuaalne.

Transpordiameti õppematerjalid on paljude õpetajate poolt kasutusel. Transpordiameti poolt pakutud materjalidest kasutatakse, eeskätt Liikluskalender, ohutusteemaline õpetajaraamat, liiklusvanker jms. Enamik õpetajaid peab neid materjale kas väga tõhusateks või vähemalt pigem tõhusateks. Vähesed õpetajad loovad liikluskasvatuse materjale ise. Enamik kasutab materjale internetist või saab neid lasteaia juhtkonna kaudu. Koolitustelt saadakse materjale harvemini, mis näitab, et materjalide jagamine koolituste kaudu ei ole piisavalt toimiv ega järjepidev.

Liikluskasvatuses kasutatakse e-õppevahendeid üsna laialdaselt, näiteks YouTube'i, LearningAppsi, Kahooti, interaktiivseid tahvleid ja matte. Samas leidub õpetajaid, kes neid vahendeid üldse ei kasuta, sageli tehnilise toe puuduse, tehnilise toe puudumise, piiratud digivahendite kättesaadavuse või ebapiisavate oskuste tõttu nende kasutamise. Lisaks on märgitud, et eestikeelseid ning erivajadustega ja lasteaiaaalistele kohandatud digitaalseid materjale on vähe.

Koolieelse lasteasutuse riikliku õppekava kohaselt tuleb õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel lähtuda lapse igapäevaelust ja teda ümbritsevast keskkonnast, mis hõlmab nii sotsiaalset, looduslikku kui ka tehiskeskkonda, kuhu kuulub ka tervise- ja liikluskasvatus (Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava, 2008). Tänapäeval on osa lapse igapäevaelust ka digikeskkond, mistõttu on oluline lõimida digivahendid õppeprotsessi, sest need toetavad lapse kogemust ja arengut. Õpetaja roll on tagada digivahendite turvaline ja eesmärgipärane kasutamine ning integreerida need õppetöösse, aidates seeläbi toetada lapse vaimset, sotsiaalset, emotsionaalset ja kehalist arengut vastavalt riikliku õppekava eesmärkidele (Kutsestandard, 2024). Lisaks aitab tehnoloogia kasutamine alushariduses muuta õpitu

nähtavaks, tugevdab koostööd kodu ja lasteaia vahel ning arendab lastes arusaama tehnoloogiast kui loovast töövahendist, mitte ainult meelelahutusest (Kase, 2014).

Erivajadustega laste õpetamisel tõi osa õpetajatest välja puudujääke kohandatud õppematerjalide ja metoodiliste koolituste osas. Need andmed viitavad vajadusele suurendada kaasava hariduse põhimõtete praktilist rakendamist ka liikluskasvatuses.

Üheks probleemiks, mis uuringus esile kerkis, on ebapiisav koostöö lapsevanematega. Kuigi Transpordiameti koolitus „Lastevanemate juhendamine ja kaasamine“ (Transpordiamet, 2025) on olemas, rõhutasid mitmed õpetajad siiski selle teema olulisust ja vajadust praktilise toe järele. See haakub Adamka uurimistööga, mille kohaselt omandavad lapsed suure osa liiklusalastest teadmistest just koduses keskkonnas. Uuringu tulemuste valguses on selge, et edukas liikluskasvatus eeldab õpetajate ja lapsevanemate tihedat koostööd, kus lapsele edastatavad sõnumid on ühtsed ja järjepidevad (Adamka, 2017).

Uuring tõi esile ka praktiliste vahendite vajaduse. Paljud õpetajad sooviksid rohkem õppemänge, paremini varustatud liiklusalast keskkonda või liikluslinnakuid ning visuaalseid abivahendeid, nagu pildikaardid ja stendid. Lapsed vajavad arengu toetamiseks aktiivset osalemist ja praktilist kogemust – liiklusõpet tuleks siduda vahetute, mänguliste kogemustega päriselulistel olukordades (Kikas, 2008).

Kuna märkimisväärsel osal õpetajatest puudub varasem koolitus, soovitatakse lasteaegade juhtkondadel korraldada regulaarseid sisekoolitusi praktilistel ja aktuaalsetel teemadel. Koolitustel võiks käsitleda õppemängude kasutamist, liikluskasvatustlike tegevuste lõimimist igapäevasesse õppetöösse ning digi- ning e-õppevahendeid tõhusat rakendamist. Samuti soovitavad töö autorid tihendada koostööd Transpordiametiga, et kaasajastada ja mitmekesistada olemasolevaid õppematerjale. Selleks võiks olemasolevaid materjale täiendada mänguliste, visuaalselt atraktiivsete ja digitaalselt kergesti kasutatavate lahendustega, mis sobivad eri vanuses ja arengutasemega lastele, sh erivajadustega lastele.

Liikluskasvatuse tõhustamiseks Narva lasteaedades on vajalik mitmetasandiline koostöö. Transpordiametile soovitatakse edastada koolitus- ja õppematerjalide infot otse lasteaedadele ning teha tihedamat koostööd kohalike omavalitsuste ja haridusvärgustikega. Eriti oluline on pöörata tähelepanu erivajadustega laste toetamisele: tuleks välja töötada eraldi koolitused ja juhendmaterjalid, mis aitavad õpetajatel liikluskasvatust nende laste

jaoks paremini kohandada. Samuti on vaja kaasajastada olemasolevaid õppematerjale, lisades digitaalseid lahendusi.

Õppematerjalide paremaks jagamiseks oleks kasulik luua Narva lasteaedade koostöövõrgustik. Selle kaudu saaks ühiselt materjale tellida, kogemusi vahetada ja tegevusi koos planeerida. Samuti on oluline teha tihedamat koostööd lapsevanematega – korraldada neile teavitussüritusi ja praktilisi tegevusi, mis aitavad kodul ja lasteaiatööl paremini koos toimida. Uurimistöö tulemuste tutvustamine Narva haridustöötajatele ja lasteaedade juhtidele aitab teha paremaid otsuseid ning arendada liikluskasvatust ühtsemalt ja tõhusamalt.

KOKKUVÕTE

Käesoleva bakalaureusetöö eesmärk oli uurida, millised on Narva lasteaedade õpetajate kogemused ja hinnangud liikluskasvatuse läbiviimisega seoses. Täpsemalt keskenduti sellele, millistel koolitustel on õpetajad osalenud, milliseid õppematerjale nad kasutavad, mida nad tajuvad puudujäägina ning kuidas nad liikluskasvatust igapäevases õppetöös rakendavad. Töö teoreetiline osa avas liikluskasvatuse rolli koolieelses eas, tuues esile selle tähtsuse laste arengu toetamisel, õpetaja vastutuse turvaliste harjumuste kujundajana ning vajalike õppematerjalide ja koolituste kättesaadavuse kui rakendamise eelduse.

Uuring viidi läbi Narva linna koolieelsete lasteasutuste õpetajate seas. Küsitluses osales 45 õpetajat, kelle töö on seotud 3–7-aastaste laste õpetamise ja kasvatamisega. Tulemused näitasid, et liikluskasvatust peetakse koolieelses eas väga oluliseks ning seda käsitletakse õppeprotsessi loomuliku osana. Kõige sagedamini kasutati Transpordiameti poolt loodud õppematerjale, nagu töölehed, videod ja lauamängud, kuid esile tõusid ka interaktiivsed õppevahendid ja digiplatvormid. Õpetajad hindasid olemasolevaid vahendeid pigem tõhusateks.

Koolituste osas selgus, et senised kogemused on olnud pigem positiivsed, eriti hinnati praktilise suunitlusega koolitusi, kus jagati metoodilisi soovitusi ja näiteid. Samal ajal tunnetati puudust täienduskoolitustest, mis keskendusid kaasaegsetele õppemängudele, e-õppevahendite kasutamisele ning liiklusteemade lõimimisele teiste õppevaldkondadega. Õpetajad tõid välja ka vajaduse suurema toetuse järele juhtkonna ja kolleegide poolt ning koostöö arendamise järele kogukonnaga – näiteks politsei, päästeameti või liiklusohutuse spetsialistidega.

Peamisteks takistusteks liikluskasvatuse süstemaatilisel rakendamisel peeti piiratud ajamahtu, õppematerjalide ja tehniliste vahendite puudust, ning raskusi suhtluses lapsevanematega. Samuti tuli esile vajadus paremate vahendite ja metoodikate järele, mis toetaksid ka erivajadustega laste kaasamist liikluskasvatusse. Õpetajad loovad sageli iseseisvalt õppematerjale, et sihipäraselt kujundada õpikeskkonda ja valida ressursse, mis vastavad võimalikult hästi laste vajadustele.

Töö tulemused viitavad, et õpetajad vajavad rohkem sisulist tuge liikluskasvatuse kavandamisel ja elluviimisel. Selleks on vajalikud mitte ainult ajakohased ja mitmekesised

õppematerjalid, vaid ka järjepidevad ja praktilised koolitused ning tugevam koostöö nii haridusasutuse siseselt kui ka laiemas kogukondlikus võrgustikus. Liikluskasvatus peaks olema loomulik osa laste igapäevasest õpikogemusest ning seda tuleb käsitleda nii pedagoogilisest, sotsiaalsest kui ka turvalisusest lähtuvast vaatenurgast. Edasised uurimused võiksid keskenduda konkreetsemalt õpetajate vajadustele ja lahendustele, mis toetaksid nende enesekindlust ja oskusi liikluskasvatuslikke teemasid veelgi teadlikumalt käsitleda.

KASUTATUD KIRJANDUS

- Adamka, M. (2017). *6–7 aastaste laste liiklusalased teadmised ja oskused liiklusõppeväljakuga ja liiklusõppeväljakuta lasteaedade näitel*. https://www.liikluskasvatus.ee/sites/default/files/uploads/2014/04/2017-Marike-Adamka_0.pdf
- Autosõit OÜ (2025). *Lasterühma saatja koolitus*. https://autosoit.ee/muud_koolitused/lasteruhma-saatja-koolitus/ (Viimati vaadatud 19.04.2025)
- Balti Uuringite Instituut (2015). *Uuring "Õpetajate täiendusõppe vajadused"*. Lühikokkuvõte ja soovitused. <https://dspace.ut.ee/server/api/core/bitstreams/f73daf28-a176-4f87-9896-d26a7c03076e/content>
- Dragutinovic, N., & Twisk, D. (2006). *The effectiveness of road safety education*. SWOV Institute for Road Safety Research. <https://eprints.qut.edu.au/121258/1/Effectiveness.pdf>
- Eesti keele sõnaraamat (...). *Liikluskasvatus* <https://arhiiv.eki.ee/dict/eks/index.cgi?Q=liikluskasvatus&F=M&C06=en> (Viimati vaadatud 17.05.2025)
- Euroopa Transpordihutuse Nõukogu (2020). *Liiklushariduse ja liikuvusõppe peamised põhimõtted*. https://www.liikluskasvatus.ee/sites/default/files/uploads/2020/05/LEARN-Key-Principles_C_eesti-keeles.pdf
- Kase, K., (2014). *Tehnoloogia lasteaias: mitte kas, vaid kuidas ja miks?* <https://uudiskiri.e-ope.ee/2014/11/17/tehnoloogia-lasteaias-mitte-kas-vaid-kuidas-ja-miks/> (Viimati vaadatud 18.05.2025)
- Keskinen, E (2014). *Lapsed ja noored liikluses – arengulased eeldused ja liiklusohutus*. https://agamina.ee/wp-content/uploads/2019/12/keskinen_e_2012_lapset_ja_nuoret_raporti_
- Kikas E, (2008). *Õppimine ja õpetamine koolieelses eas*. Toim. Tartu Ülikooli Kirjastus.
- Sinimets K., Artla K., Sõmmmer T., Laande A. (...). *Liikluskasvatus 3–4 aastastele*. https://www.terviseinfo.ee/images/Liikluskasvatus_Karksi-Nuia.pdf
- Kutsestandard (2024) Õpetaja tase 6. <https://www.kutseregister.ee/ctrl/et/Standardid/vaata/11334368> (Viimati vaadatud 19.04.2025)
- Kuuspalu, K (2018) *Liikluskasvatus koolieelses eas*. Tea ja toimeta, nr. 44.
- Liikluskasvatus (i.a) *Koolieelne Lastetasutus*. Transpordiamet. <https://www.liikluskasvatus.ee/et/opetajale/2/koolieelne-lasteasutus> (Viimati vaadatud

16.04.2025)

Liikluskasvatus (i.a.). Õppemängud. www.liikluskasvatus.ee.

<https://www.liikluskasvatus.ee/et/opetajale/2/mangud> (Viimati vaadatud 16.04.2025)

Niilo, A., & Kikas, E. (2008). *Mäng. Õppimine ja õpetamine koolieelses eas*. Tartu Ülikooli kirjastus.

Nugin, K. (2013). *Üldõpetuse rakendamine lasteaias*. Tartu: AS Atlex.

Okas, D. (2024). Kirjavahetus. *Narva lasteaiad*

Osula, K. (2008). Andmeanalüüs. <http://www.tlu.ee/~kairio/failid/kysimused.pdf> (Viimati vaadatud 20.04.2025)

Panfilova, I. (2025). Kirjavahetus. *Uuring Narva kolledzi tudengite poolt*

Pešić, D., Trifunović, A., & Petrović, M. (2019). *Road safety education for children: Results of children's behavior on traffic playground and simulated traffic situations*.

[https://www.researchgate.net/profile/aleksandar-](https://www.researchgate.net/profile/aleksandar-trifunovic/publication/335096926_road_safety_education_for_children_results_of_childrens_behavior_on_traffic_playground_and_simulated_traffic_situations/links/5d4e9961299bf1995b7378cd/road-safety-education-for-children-results-of-childrens-behavior-on-traffic-playground-and-simulated-traffic-situations.pdf)

[trifunovic/publication/335096926_road_safety_education_for_children_results_of_childrens_behavior_on_traffic_playground_and_simulated_traffic_situations/links/5d4e9961299bf1995b7378cd/road-safety-education-for-children-results-of-childrens-behavior-on-traffic-playground-and-simulated-traffic-situations.pdf](https://www.researchgate.net/profile/aleksandar-trifunovic/publication/335096926_road_safety_education_for_children_results_of_childrens_behavior_on_traffic_playground_and_simulated_traffic_situations/links/5d4e9961299bf1995b7378cd/road-safety-education-for-children-results-of-childrens-behavior-on-traffic-playground-and-simulated-traffic-situations.pdf)

Riigiteataja (2011). *Liiklusseadus. 2. jagu Liiklusohutus. § 4. Liikluskasvatus*.

Sellenberg, U. (2016). *Liikluskasvatus – abinõu liiklejate hoiakute ja käitumise kujundamiseks*. Maanteeamet

Tartu Ülikool (2021). *Mis on E-õpe?* <https://ut.ee/et/sisu/mis-e-ope> (Viimati vaadatud 17.05.2025)

Transpordiamet (2025). *Liikluskasvatuse läbiviimine lasteaias*. <https://www.transpordiamet.ee/koolitused-0> (Viimati vaadatud 19.04.2025)

Transpordiamet (2022). *Laste liikluskalender 2022/2023*. <https://www.liikluskasvatus.ee/sites/default/files/2022-10/Liikluskalender%202022-2023.pdf>

Turu-uuringute AS (2018). *Liikluskasvatus lasteaedades 2018*. Tellija: Maanteeamet. <https://www.liikluskasvatus.ee/sites/default/files/uploads/2019/07/Liikluskasvatus-lasteaedades-2018.pdf>

WHO – World Health Organization (2015). *Global status report on road safety 2015*. https://www.afro.who.int/sites/default/files/2017-06/9789241565066_eng.pdf

Õunapuu, L. (2014). *Kvalitatiivne ja kvantitatiivne uurimisviis sotsiaalteadustes*.

LISAD

Lisa 1. Narva lasteaiaõpetajate teadmised liikluskasvatuse valdkonna koolitustest ja õppematerjalidest

Oleme Tartu Ülikooli Narva Kolledži koolieelse lasteasutuse õpetaja mitmekeelses õppekeskkonnas õppekava kolmanda kursuse üliõpilased Ruzana Gubaydullina ja Viktorija Klimovskih.

Küsimustiku eesmärgiks on koguda andmeid meie bakalaureusetöö jaoks, mille teemaks on "Narva lasteaiaõpetajate teadmised liikluskasvatuse valdkonna koolitustest ja õppematerjalidest".

Bakalaureusetöö eesmärgiks on välja selgitada, millistel liikluskasvatuse koolitustel Narva lasteaegade õpetajad osalevad, milliseid õppematerjale nad kasutavad oma teadmiste täiendamiseks ning kuidas nad rakendavad omandatud teadmisi igapäevases õppetöös.

Küsimustiku täitmine võtab aega 10-15 minutit.

Küsitlus on anonüümne ning kogutud andmeid kasutatakse ainult bakalaureusetöö analüüsis, et teha üldistavaid järeldusi.

Küsimustikule on oodatud vastama vaid Narva linna lasteade aia- ja liitrühmade õpetajad.

Kui Teil on küsimusi või täiendavat infot vaja, võite meiega ühendust võtta e-posti aadressidel: ruzanagu@ut.ee või gorbatse@ut.ee.

Täname Teid ette, et aitate kaasa meie bakalaureusetöö valmimisele!

**Viitab kohustuslikule küsimusele*

Üldandmed

1. Milline on Teie tööstaaž koolieelses lasteasutuses?*

- Alla 1 aasta
- 1-5 aastat
- 6-10 aastat
- 11-20 aastat
- Üle 20 aastat

2. Mis vanuses lastega Teie töötate? *

- 4-5 aastased
- 5-6 aastased
- 6-7 aastased
- 4-7 aastased
- Liitühm

Liikluskasvatuse koolitused

3. Kas olete osalenud liikluskasvatuse alastel koolitustel?*

- Jah
- Ei

4. Palun täpsustage, millistel koolitustel olete osalenud.

5. Millised liikluskasvatuse koolitused on olnud kõige kasulikumad? Mis teemad tooksite esile?

6. Kuidas hindate koolitustel saadud teadmiste kasulikkust igapäevases töös? (1-ei olnud kasulik, 2-oli enam vähem kasulik, 3-oli mõnevõrra, 4-oli kasulik, 5-oli väga kasulik)

7. Kust olete saanud infot liikluskasvatuse koolituste kohta?

- Juhtkond
- Kolleegid
- Seminarid
- Internet
- Muu:

8. Kuidas hindate liikluskasvatuse koolituste kättesaadavust? (1 – ei ole üldse kättesaadav, 2 – väga raskesti kättesaadav, 3 – mõnevõrra kättesaadav, 4 – kergesti kättesaadav, 5 – hästi kättesaadav)

9. Milliseid lisakoolitusi või teemasid peate vajalikuks liikluskasvatuse valdkonnas?*

10. Millist õppimisviisi eelistaksite liikluskasvatuse koolitustel?

- Veebikoolitus
- Kontaktõpe
- Kombineeritud (veebi- ja kontaktõpe)
- Iseseisev õppematerjalidega töötamine
- Muu:

Liikluskasvatuse õppematerjalide olemasolu ja nende kasutamine

11. Milliseid liikluskasvatust toetavaid õppematerjale olete enda töös kasutanud ?*

- Trükitud raamatud või töövihikud
- Töölehed
- Elektroonilised materjalid (nt e-õppe platvormid)
- Mängulised vahendid (nt lauamängud, kaardid)
- Õppevideod või animatsioonid
- Ei kasuta
- Muu

12. Kust Teie saate liiklusõppele suunatud õppematerjale?*

- Lasteaia juhtkond tellib
- Koolitustelt antakse kaasa
- Internetist
- Muu:

13. Kas Teie olete kasutanud Transpordiameti poolt pakutavaid õppematerjale liikluskasvatustegevuste läbiviimiseks? * *Nende alla kuuluvad nt. Liiklustarga liiklusmäng, liikluskalender, liiklusvanker, töölehed, õppe- ja lauamängud. ([Õppematerjalid | Liikluskasvatus](#))*

- Jah
- Ei

14. Milliseid Transpordiameti õppematerjale kasutate liikluskasvatustegevustes?

15. Kuidas hindate Transpordiameti poolt loodud õppematerjalide tõhusust liikluskasvatuse eesmärkide saavutamisel? (1 – üldse mitte tõhus, 2 – vähe tõhus, 3 – mõõdukalt tõhus, 4 – tõhus, 5 – väga tõhus)

16. Millised õppematerjalid on olnud Teie töös kõige kasulikumad?

17. Millistest liikluskasvatuse õppele suunatud õppevahenditest tunnete puudust? *

Digitaalsed vahendid liikluskasvatuses

18. Kas kasutate liikluskasvatuses digitaalseid vahendeid (nt nutiseadmed, digimängud)?*

- Jah
- Ei

Omandatud teadmiste rakendamine

19. Millised on peamised väljakutsed liikluskasvatuses uute teadmiste rakendamisel?*
20. Millist tuge ja kellelt vajaksite õpetajana liikluskasvatuse teemade õpetamisel?*
21. Kommentaarid